

Suvestinė redakcija nuo 2015-09-01 iki 2016-12-31

Įstatymas paskelbtas: Žin. 1995, Nr. [43-1047](#), i. k. 0951010ISTA000I-886

Nauja redakcija nuo 2006-10-01:

Nr. [X-619](#), 2006-05-25, Žin. 2006, Nr. 68-2492 (2006-06-17), i. k. 1061010ISTA000X-619

LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮSTATYMAS

1995 m. gegužės 9 d. Nr. I-886
Vilnius

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSULINIS STATUTAS

I SKYRIUS BENDROJI DALIS

1 straipsnis. Statuto paskirtis

Šis statutas nustato konsulinių pareigūnų įgaliojimus ir atsakomybę, konsulinių įstaigų veiklos pagrindus, konsulinės pagalbos teikimo ir kitų konsulinių funkcijų atlikimo sąlygas ir tvarką, taip pat konsulinės pagalbos teikimo Europos Sąjungos piliečiams principus.

2 straipsnis. Pagrindinės šio statuto sąvokos

1. **Konsulinis pareigūnas** – diplomatinėje atstovybėje ar konsulinėje įstaigoje dirbantis Lietuvos Respublikos diplomatas, kuriam pavesta atlikti konsulines funkcijas, taip pat garbės konsulinis pareigūnas.

2. **Konsulinės funkcijos** – 1963 m. Vienos konvencijoje dėl konsulinių santykių, kitose Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse ir šiame statute numatytos funkcijos, kurias atlieka konsuliniai pareigūnai Lietuvos Respublikos piliečių, nuolat Lietuvos Respublikoje gyvenančių asmenų be pilietybės, juridinių asmenų ar užsieniečių prašymu ar be jo.

3. **Konsulinė pagalba** – konsulinės funkcijos, kurias konsuliniai pareigūnai atlieka Lietuvos Respublikos piliečių prašymu ar be jo, kai paaiškėja aplinkybės, kad asmuo pateko į nelaimę, nukentėjo nuo nusikaltimų ar yra bejėgiškos būklės arba susidarius kitoms šio statuto numatytoms aplinkybėms. Konsulinė pagalba taip pat teikiama Europos Sąjungos piliečių prašymu šio statuto IV skyriuje numatytomis sąlygomis bei užsienio valstybėje teisėtai esantiems asmenims be pilietybės, turintiems leidimą nuolat gyventi Lietuvos Respublikoje.

4. **Konsulinė įstaiga** – užsienio valstybėje nuolat veikiantys Lietuvos Respublikos generalinis konsulas, konsulas, vicekonsulas ar konsulinė agentūra, atliekantys konsulines funkcijas ir kitas Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių, įstatymų ir kitų teisės aktų jam pavestas užduotis, taip pat Lietuvos Respublikos konsulinė įstaiga, kuriai vadovauja garbės konsulinis pareigūnas.

5. **Konsulinė apygarda** – konsulinei įstaigai Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministro, gavus priimančiosios valstybės sutikimą, priskirta aptarnauti priimančiosios valstybės teritoriją, jos dalis arba administracinis vienetas.

3 straipsnis. Konsulinių pareigūnų veiklos teisiniai pagrindai

1. Konsuliniai pareigūnai savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, 1963 m. Vienos konvencija dėl konsulinių santykių, kitomis Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis, šiuo statutu, Lietuvos Respublikos notariato, Lietuvos Respublikos diplomatinės tarnybos ir Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymais, kitais nacionalinės teisės ir Europos Sąjungos teisės aktais.

2. Konsulinių pareigūnų, išskyrus garbės konsulinius pareigūnus, ir jų šeimos narių teisinę padėtį ir socialines garantijas nustato Lietuvos Respublikos diplomatinės tarnybos įstatymas.

3. Konsulinis pareigūnas, atlikdamas konsulines funkcijas, privalo gerbti buvimo valstybės teisės aktus ir papročius.

4 straipsnis. Konsulinės įstaigos steigimas ir konsulinės veiklos ribos

1. Konsulines įstaigas, išskyrus vadovaujamas garbės konsulinių pareigūnų, Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministro teikimu, iš anksto apsvarsčius Seimo Užsienio reikalų komitete, steigia arba likviduoja Lietuvos Respublikos Vyriausybė. Konsulinių įstaigų aptarnaujamas konsulines apygardas, gavus priimančiosios valstybės sutikimą, nustato Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministras.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XI-467](#), 2009-11-12, Žin., 2009, Nr. 141-6190 (2009-11-28), i. k. 1091010ISTA00XI-467

2. Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija sudaro sąrašą užsienio valstybių, kuriose nėra diplomatinių atstovybių ir konsulinių įstaigų, nurodydama, kuri diplomatinė atstovybė ar konsulinė įstaiga gali suteikti konsulinę pagalbą tose užsienio valstybėse esantiems Lietuvos Respublikos piliečiams. Ši informacija yra skelbiama viešai.

3. Konsulinę pagalbą teikia visos Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovybės, konsulinės įstaigos, išskyrus Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovybės prie tarptautinių organizacijų.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [X-619](#), 2006-05-25, Žin., 2006, Nr. 68-2492 (2006-06-17), i. k. 1061010ISTA000X-619

5 straipsnis. Skiriamieji ženklai

Konsulinė įstaiga turi Lietuvos valstybės vėliavą, Europos Sąjungos vėliavą, konsulinės įstaigos buvimo vietą nurodančią iškabą su Lietuvos valstybės herbu ir antspaudą su Lietuvos valstybės herbu. Konsulinė įstaiga turi teisę savo blankuose naudoti Lietuvos valstybės herbą.

6 straipsnis. Konsulinių pareigūnų veiklos viešumas

1. Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija, nepažeisdama asmens ir visuomenės interesų, apie konsulinių pareigūnų veiklą nuolat informuoja valstybės institucijas ir visuomenę, teikia konsulinę informaciją Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos interneto tinklalapyje, o esant galimybei, – ir per kitas visuomenės informavimo priemones.

2. Konsuliniai pareigūnai negali teikti ar viešai skelbti informacijos, kuri yra valstybės, tarnybos, komercinė, pramoninė ar banko paslaptis, išskyrus įstatymų nustatytus atvejus. Neskelbiama tarnybinės veiklos metu gauta informacija, kuri pakenktų asmens garbei, orumui ar saugumui, fizinių ir juridinių asmenų teisėtiems interesams, sutrukdytų nusikalstamų veikų prevenciją, išaiškinimą arba lemtų jų padarymą.

7 straipsnis. Konsulinės įstaigos bendradarbiavimas su kitomis valstybės ir savivaldybių institucijomis ir įstaigomis

1. Konsulinė įstaiga, siekdama įgyvendinti jai pavestas užduotis ir atlikdama konsulines funkcijas, bendradarbiauja su kitomis valstybės ir savivaldybių institucijomis ir įstaigomis. Prireikus konsulinis pareigūnas tarpininkauja tarp asmens ir atitinkamos valstybės institucijos.

2. Konsulinis pareigūnas negali prisiimti ir atlikti funkcijų, kurios jam nenustatytos įstatymų.

3. Valstybės ir savivaldybių institucijos, įstaigos, taip pat organizacijos, kiti viešieji juridiniai asmenys neatlygintinai teikia konsulinei įstaigai informaciją ir kitus duomenis, įskaitant ir asmens duomenis iš registrų, kurių reikia konsulinėms funkcijoms atlikti.

8 straipsnis. Asmens duomenų tvarkymas

1. Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija, diplomatinės atstovybės ir konsulinės įstaigos turi teisę tvarkyti asmens duomenis, įskaitant asmens kodą, tiek, kiek reikia konsulinėms funkcijoms atlikti. Asmens duomenys tvarkomi vadovaujantis Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymu.

2. Asmens prašymu įstatymo nustatyta tvarka diplomatinės atstovybės ir konsulinės įstaigos privalo pateikti jų tvarkomus neįslaptintus duomenis apie jį. Draudžiama šiam asmeniui teikti informaciją apie kitus asmenis, jeigu įstatymai nenustato kitaip.

II SKYRIUS

KONSULINIO PAREIGŪNO ĮGALIOJIMAI IR ATSAKOMYBĖ

9 straipsnis. Konsuliniai pareigūnai

Lietuvos Respublikos konsuliniais pareigūnais gali būti:

- 1) diplomatinės atstovybės ir konsulinės įstaigose dirbantys diplomatai, kuriems pavesta atlikti konsulines funkcijas;
- 2) garbės konsuliniai pareigūnai.

10 straipsnis. Konsulinio pareigūno įgaliojimai

1. Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministras, paskirdamas konsulinį pareigūną dirbti Lietuvos Respublikos diplomatinėje atstovybėje ar konsulinėje įstaigoje, gali pavesti jam atlikti visas arba dalį konsulinių funkcijų. Konsulinę pagalbą teikia visi konsuliniai pareigūnai.

2. Diplomatinės atstovybės ar konsulinės įstaigos vadovas yra atsakingas už konsulinių funkcijų atlikimo organizavimą ir priežiūrą. Konsulinis pareigūnas atsako už sprendimus, kuriuos jis pagal savo įgaliojimus atlikdamas konsulines funkcijas priima savarankiškai. Diplomatinės atstovybės ar konsulinės įstaigos vadovas gali pats atlikti konsulines funkcijas, tokiais atvejais jis veikia kaip konsulinis pareigūnas ir atsako už priimtus sprendimus.

3. Konsulinis pareigūnas Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministro nustatyta tvarka gali atsisakyti atlikti konsulines funkcijas, kai kreipiasi asmuo, kuris yra apsvaigęs nuo alkoholio, narkotinių, psichotropinių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų arba veiksmu, žodžiu ar raštu rodo nepagarbą Lietuvos valstybei ar savo funkcijas atliekančiam konsuliniam pareigūnui.

4. Konsulinis pareigūnas veikia tik įstatymų nustatyta tvarka ir negali veikti kaip asmens, kuris kreipiasi konsulinės pagalbos, gynėjas ar teisinis atstovas.

11 straipsnis. Konsuliniam pareigūnam keliami profesiniai reikalavimai

1. Diplomas, kuriam pavedama atlikti konsulines funkcijas, turi atitikti Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministro nustatytus profesinius reikalavimus ir prieš jo paskyrimą dirbti užsienio valstybėje turi būti išlaikęs konsulinių pareigūnų mokymo programą.

2. Konsulinių pareigūnų mokymo tvarką nustato Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministras.

12 straipsnis. Konsulinio pareigūno atsakomybė

1. Konsuliniam pareigūnam, išskyrus garbės konsulinius pareigūnus, už tarnybinius nusižengimus, atsižvelgiant į jų pobūdį, padarymo priežastis, nusižengusiojo kaltės dydį, asmenybę, sukeltus padarinius ir kitas aplinkybes, taikomos tarnybinės nuobaudos Lietuvos Respublikos diplomatinės tarnybos įstatymo nustatyta tvarka.

2. Už diplomatinei atstovybei ar konsulinei įstaigai, kitai valstybės institucijai ar asmeniui neteisėtais veiksmais padarytą žalą konsuliniai pareigūnai įstatymų nustatyta tvarka traukiami materialinė atsakomybėn.

3. Konsuliniai pareigūnai, atliekantys notarinius veiksmus, draudžiami privalomuoju civilinės atsakomybės draudimu Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministro nustatyta tvarka.

13 straipsnis. Garbės konsulinis pareigūnas

1. Lietuvos Respublikos garbės konsulinis pareigūnas – Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministro terminuotam laikotarpiui paskirtas (išduodant konsulinį patentą) asmuo, kuris, buvimo valstybei sutinkant, atlieka joje konsulines funkcijas ir vykdo kitas Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministro pavestas užduotis.

2. Garbės konsulinis pareigūnas nėra valstybės tarnautojas ir negauna atlyginimo iš Lietuvos valstybės biudžeto.

3. Lietuvos Respublikos konsulinių įstaigų, vadovaujamų garbės konsulinių pareigūnų, steigimo ir uždarymo bei garbės konsulinių pareigūnų skyrimo ir atšaukimo tvarkos aprašas, taip pat Lietuvos Respublikos garbės konsulinių pareigūnų veiklos instrukcija tvirtinami Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministro įsakymu.

III SKYRIUS KONSULINIO PAREIGŪNO VEIKLA

PIRMASIS SKIRSNIS KONSULINĖ PAGALBA

14 straipsnis. Pagalba stichinės nelaimės, katastrofos, teroro akto, masinių riaušių, karo ar ginkluoto konflikto atveju

1. Stichinės nelaimės, katastrofos, teroro akto, masinių riaušių, karo ar ginkluoto konflikto atveju arba tokiai padėčiai gresiant, konsulinis pareigūnas, esant galimybei, palaiko nuolatinį ryšį su nelaimės ištiktu Lietuvos Respublikos piliečiu ir padeda jam susisiekti su sutuoktiniu (sugyventiniu) ar artimaisiais giminaičiais arba su piliečio nurodytu kitu asmeniu Lietuvoje.

2. Kilus grėsmei užsienio valstybės teritorijoje esančio Lietuvos Respublikos piliečio gyvybei ar saugumui, konsulinis pareigūnas gali, jei Lietuvos Respublikos pilietis sutinka, padėti organizuojant jo evakavimą iš krizės zonos į artimiausią saugią zoną.

3. Stichinės nelaimės, katastrofos, teroro akto, masinių riaušių, karo ar ginkluoto konflikto atveju arba tokiai padėčiai gresiant, Valstybinis turizmo departamentas prie Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos nuolat informuoja Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministeriją apie Lietuvos Respublikos piliečius, esančius krizės zonoje, ir apie padėtį krizės zonoje.

15 straipsnis. Pagalba mirties atveju

1. Konsulinis pareigūnas, gavęs informaciją apie Lietuvos Respublikos piliečio mirtį buvimo valstybėje, perduoda šią informaciją Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijai ir Policijos departamentui prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, kad pastarasis praneštų mirusio Lietuvos Respublikos piliečio sutuoktiniui (sugyventiniui) ar artimiesiems giminaičiams. Jų nesant, – informacija apie piliečio mirties faktą gali būti teikiama kitiems asmenims.

2. Konsulinis pareigūnas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ir Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministrų nustatyta tvarka, išduoda leidimą mirusiojo palaikus parvežti į Lietuvą, jei Lietuvos Respublikos tarptautinė sutartis nenumato kitaip.

3. Jeigu neatsiranda asmenų, kurie prisiima atsakomybę už mirusio Lietuvos Respublikos piliečio laidotuves ar kremavimą arba jo palaikų parvežimą į Lietuvą, konsulinis pareigūnas kreipiasi į kompetentingas buvimo valstybės institucijas dėl mirusio Lietuvos Respublikos piliečio laidotuvių arba kremavimo organizavimo pagal buvimo valstybės teisės aktus ir joje taikomą praktiką.

4. Konsulinis pareigūnas, jei sutuoktinis (sugyventinis) ar artimasis giminaitis arba asmuo, kuris piliečiui gyvam esant buvo nurodytas kaip jo atstovas, prašo, padeda gauti

informaciją apie mirusio Lietuvos Respublikos piliečio mirties priežastį, jei nėra kitų būdų gauti tokią informaciją pagal buvimo valstybėje galiojančius įstatymus.

16 straipsnis. Pagalba nelaimingo atsitikimo ar ligos atveju

1. Konsulinis pareigūnas Lietuvos Respublikos piliečiams nelaimingo atsitikimo ar ligos atveju padeda susisiekti su sutuoktiniu (sugyventiniu) ar artimuoju giminaičiu arba su piliečio nurodytu kitu asmeniu Lietuvoje, gauti medicinos pagalbą arba grįžti į Lietuvą.

2. Konsulinis pareigūnas teikia reikiamą informaciją arba padeda ją gauti sužeistam ar sergančiam Lietuvos Respublikos piliečiui, jo sutuoktiniui (sugyventiniui) ar artimajam giminaičiui arba piliečio nurodytam kitam asmeniui, organizuojantiems jo parvežimą į Lietuvą.

17 straipsnis. Pagalba nusikaltimų aukoms

Konsulinis pareigūnas padeda nusikaltimų aukomis tapusiems Lietuvos Respublikos piliečiams gauti medicinos, teisinę pagalbą ir vertėjo paslaugas, taip pat susisiekti su sutuoktiniu (sugyventiniu) ar artimuoju giminaičiu arba su piliečio nurodytu kitu asmeniu Lietuvoje.

18 straipsnis. Pagalba sulaikytiems, atliekantiems bausmę ar įtariamais padarius nusikaltimą asmenims

1. Jei Lietuvos Respublikos pilietis yra sulaikytas arba atlieka bausmę, arba yra įtariamasis padaręs nusikalstamą veiką konsulinėje apygardoje, konsulinis pareigūnas, atsižvelgdamas į buvimo valstybės įstatymus, susisieks arba prireikus susitinka su šiuo asmeniu jo, jo įgaliotojo atstovo, sutuoktinio (sugyventinio) ar artimųjų giminaičių pagrįstu prašymu.

2. Konsulinis pareigūnas Lietuvos Respublikos piliečio prašymu įsitikina, ar jam skirtas gynėjas, suteikta kita vietos įstatymus atitinkanti teisinė pagalba ir skirtas vertėjas, ir prireikus imasi priemonių, kad būtų suteikta tokia teisinė pagalba ir skirtas vertėjas.

3. Konsulinis pareigūnas pagal galimybes palaiko ryšius su Lietuvos Respublikos piliečiu, kuriam atimta laisvė, taip pat įsitikina, ar Lietuvos Respublikos piliečio laikymo sąlygos nėra prastesnės už sąlygas, kuriomis laikomi buvimo valstybės piliečiai.

19 straipsnis. Pagalba neturintiems visiško veiksnio asmenims

1. Konsulinis pareigūnas padeda kompetentingoms institucijoms Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka organizuoti buvimo valstybėje likusių be globos vaikų, turinčių Lietuvos Respublikos pilietybę arba kurių tėvai ar turimas vienintelis iš tėvų yra Lietuvos Respublikos piliečiai, parvežimą į Lietuvą.

2. Konsulinis pareigūnas Lietuvos Respublikos kompetentingos institucijos prašymu padeda nustatyti neteisėtai į buvimo valstybę išvežto ar joje laikomo vaiko, turinčio Lietuvos Respublikos pilietybę, buvimo vietą, jo gyvenimo sąlygas bei padėti organizuojant savanoriškai grąžinamo vaiko parvežimą į Lietuvą, jei Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys nenumato kitaip.

3. Jei konsulinėje apygardoje gyvenančio neveiksnaus Lietuvos Respublikos piliečio arba Lietuvos Respublikos piliečio, kurio veiksnumas yra apribotas, teisinio atstovo nėra, konsulinis pareigūnas, atsižvelgdamas į buvimo valstybės įstatymus, be leidimo gina šio asmens teisinius interesus.

20 straipsnis. Pagalba asmenims, praradusiems kelionės dokumentus, kelionės dokumentui tapus netinkamu naudoti ar pasibaigus jo galiojimo laikui

1. Konsulinis pareigūnas, Lietuvos Respublikos piliečiui praradus kelionės dokumentą, jam tapus netinkamu naudoti ar pasibaigus jo galiojimo laikui Lietuvos Respublikos piliečiui esant užsienio valstybėje, Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministro nustatyta tvarka išduoda asmens grįžimo pažymėjimą.

2. Konsulinis pareigūnas Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministro nustatyta tvarka

išduoda asmens grįžimo pažymėjimus užsienio valstybėje gimusiems nepilnamečiams vaikams, kurių tėvai ar vienas iš tėvų yra Lietuvos Respublikos piliečiai.

3. Konsulinis pareigūnas asmenims be pilietybės, turintiems leidimą gyventi Lietuvos Respublikoje, praradus kelionės dokumentą, jam tapus netinkamu naudoti ar pasibaigus jo galiojimo laikui, šiems asmenims esant užsienio valstybėje, Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministro nustatyta tvarka išduoda asmens grįžimo pažymėjimą.

4. Šie pažymėjimai Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių nustatytais atvejais gali būti išduoti užsieniečiams.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-467](#), 2009-11-12, Žin., 2009, Nr. 141-6190 (2009-11-28), i. k. 1091010ISTA00XI-467

21 straipsnis. Pagalba Lietuvos Respublikos nacionalinę priklausomybę turintiems laivams ir orlaiviams

1. Konsulinis pareigūnas privalo imtis priemonių, kad būtų suteikta pagalba jo konsulinėje apygardoje avariją patyrusiam Lietuvos Respublikos nacionalinę priklausomybę turinčiam laivui, jo įgulai ir keleiviams, ir kreiptis pagalbos į kompetentingas buvimo valstybės institucijas.

2. Konsulinis pareigūnas, gavęs informacijos iš buvimo valstybės kompetentingų institucijų, kad Lietuvos Respublikos nacionalinę priklausomybę turintis laivas yra sulaikytas dėl tarptautinių saugios laivybos reikalavimų pažeidimų, praneša apie tai Lietuvos saugios laivybos administracijai.

3. Jeigu, konsulinio pareigūno žiniomis, laivo, turinčio Lietuvos Respublikos nacionalinę priklausomybę, įplaukimas į kurį nors uostą yra nesaugus, nepageidautinas arba negalimas, konsulinis pareigūnas privalo apie tai pranešti Lietuvos saugios laivybos administracijai, Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijai ir, esant galimybei, įspėti apie tai laivo kapitoną.

4. Buvimo valstybės kompetentingų institucijų prašymu ir pritarus Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijai, konsulinis pareigūnas duoda sutikimą buvimo valstybei imtis veiksmų prieš Lietuvos Respublikos pilietį, įvykdžiusį nusikaltimą laive, turinčiame Lietuvos Respublikos nacionalinę priklausomybę, jam būnant buvimo valstybės teritorinėje jūroje, vidaus vandenyse ar uoste.

5. Jeigu laivas įsigyjamas užsienio valstybėje, konsulinis pareigūnas gali išduoti laikiną leidimą, suteikiantį teisę laivui plaukioti su Lietuvos valstybės vėliava. Laikino leidimo laivui plaukioti su Lietuvos valstybės vėliava išdavimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos susisiekimo ministras, suderinęs su Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministru.

6. Šio straipsnio nuostatos *mutatis mutandis* taikomos ir Lietuvos Respublikos nacionalinę priklausomybę turintiems orlaiviams, jei toks taikymas neprieštarauja Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių nuostatomis.

22 straipsnis. Valstybės materialinė pagalba

1. Valstybės materialinė pagalba teikiama užsienio valstybėse esantiems Lietuvos Respublikos piliečiams, kurie susirgo arba susižalojo, taip pat jeigu nukentėjo dėl nelaimingo atsitikimo, įvykdytos nusikalstamos veikos ar kito teisės pažeidimo. Valstybės materialinė pagalba teikiama, kai nėra galimybių nukentėjusiam Lietuvos Respublikos piliečiui gauti pagalbą iš kitų šaltinių, ir yra grąžintina.

2. Jeigu, pasibaigus valstybės materialinės pagalbos grąžinimo terminui, Lietuvos Respublikos piliečiui suteikta valstybės materialinė pagalba nėra grąžinta, Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministras priima sprendimą dėl Lietuvos Respublikos piliečiui, nukentėjusiam užsienio valstybėje, suteiktos valstybės materialinės pagalbos išieškojimo. Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministro sprendimas yra vykdomasis dokumentas, vykdomas Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka.

3. Valstybės materialinės pagalbos Lietuvos Respublikos piliečiams, nukentėjusiems užsienio valstybėse, teikimo, grąžinimo tvarką ir terminus nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-1702](#), 2015-05-14, paskelbta TAR 2015-05-28, i. k. 2015-08222

ANTRASIS SKIRSNIS KITOS KONSULINĖS FUNKCIJOS

23 straipsnis. Vizų ir joms prilyginamų dokumentų išdavimas

1. Konsulinis pareigūnas priima ir svarsto prašymus išduoti vizas ar joms prilyginamus dokumentus ir teisės aktų nustatytais sąlygomis bei tvarka priima sprendimus dėl vizos ar joms prilyginamo dokumento išdavimo ar atsisakymo išduoti ir dėl vizos ar jai prilyginamo dokumento panaikinimo.

2. Konsulinis pareigūnas yra atsakingas už vizų ar joms prilyginamų dokumentų išdavimo teisėtumą, o jo sprendimas atsisakyti išduoti vizą ar jai prilyginamą dokumentą negali būti skundžiamas administracine tvarka.

24 straipsnis. Neteko galios nuo 2012-12-29

Straipsnio naikinimas:

Nr. [XII-75](#), 2012-12-20, *Žin.* 2012, Nr. 154-7923 (2012-12-29), i. k. 1121010ISTA00XII-75

25 straipsnis. Pasų ir asmens tapatybės kortelių išdavimas, keitimas ir pilietybės klausimai

Pakeistas straipsnio pavadinimas:

Nr. [XII-1521](#), 2014-12-23, paskelbta TAR 2014-12-31, i. k. 2014-21283

1. Konsulinis pareigūnas Lietuvos Respublikos pilietybės įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka priima asmenų prašymus dėl Lietuvos Respublikos pilietybės ir dėl lietuvių kilmę ar teisę atkurti Lietuvos Respublikos pilietybę patvirtinančių dokumentų išdavimo ir perduoda juos bei susijusius dokumentus Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministrui ar jo įgaliotai institucijai, ar kitai Lietuvos Respublikos institucijai, kuri pagal įstatymą turi kompetenciją nagrinėti ir spręsti Lietuvos Respublikos pilietybės klausimus.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-75](#), 2012-12-20, *Žin.*, 2012, Nr. 154-7923 (2012-12-29), i. k. 1121010ISTA00XII-75

2. Konsulinis pareigūnas Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro ir Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministro nustatyta tvarka priima Lietuvos Respublikos piliečių prašymus ir kitus reikalingus dokumentus dėl paso ar asmens tapatybės kortelės išdavimo ar keitimo ir perduoda juos teritorinei policijos įstaigai, o jeigu prašyme išduoti (pakeisti) pasą ar asmens tapatybės kortelę nurodyti piliečio duomenys, kurie įrašomi į pasą ar asmens tapatybės kortelę, sutampa su duomenimis, esančiais Lietuvos Respublikos gyventojų registro duomenų bazėje, ir abejonių dėl piliečio duomenų ir tapatybės nekyla, – išduoda arba keičia pasą ar asmens tapatybės kortelę.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1521](#), 2014-12-23, paskelbta TAR 2014-12-31, i. k. 2014-21283

3. Konsulinis pareigūnas, gavęs asmens tapatybę ir pilietybę patvirtinančius dokumentus ar lietuvių kilmę ar teisę atkurti Lietuvos Respublikos pilietybę patvirtinančius dokumentus, Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka įteikia juos jų prašiusiam asmeniui ar jo įgaliotam atstovui.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-75](#), 2012-12-20, *Žin.*, 2012, Nr. 154-7923 (2012-12-29), i. k. 1121010ISTA00XII-75

4. Konsulinis pareigūnas Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka priima iš Lietuvos Respublikos piliečių pranešimus apie prarastus asmens tapatybę ir pilietybę patvirtinančius dokumentus, šiuos dokumentus paskelbia negaliojančiais arba Lietuvos Respublikos piliečių pranešimus perduoda kompetentingoms Lietuvos Respublikos institucijoms.

5. Konsulinis pareigūnas Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytais atvejais paima iš Lietuvos Respublikos piliečių negaliojančius asmens tapatybę ir pilietybę patvirtinančius dokumentus ir Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka perduoda juos teritorinei policijos įstaigai.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1521](#), 2014-12-23, paskelbta TAR 2014-12-31, i. k. 2014-21283

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-467](#), 2009-11-12, Žin., 2009, Nr. 141-6190 (2009-11-28), i. k. 1091010ISTA00XI-467

25¹ straipsnis. Laikino kelionės dokumento išdavimas

Konsulinis pareigūnas, Lietuvos Respublikos piliečiui praradus kelionės dokumentą, jam tapus netinkamu naudoti, pasibaigus jo galiojimo laikui ar Lietuvos Respublikos piliečiui, esančiam užsienio valstybėje, neturint kito galiojančio kelionės dokumento, pageidaujančiam tęsti kelionę, jo prašymu Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministro nustatyta tvarka išduoda laikiną kelionės dokumentą – laikiną pasą, kuris galioja ne ilgiau kaip vienus metus.

Papildyta straipsniu:

Nr. [X-619](#), 2006-05-25, Žin., 2006, Nr. 68-2492 (2006-06-17), i. k. 1061010ISTA000X-619

26 straipsnis. Prašymo išduoti leidimą gyventi perdavimas

Konsulinis pareigūnas priima asmens prašymą išduoti leidimą gyventi Lietuvos Respublikoje ir jį perduoda Migracijos departamentui prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos.

27 straipsnis. Lietuvos Respublikos piliečių konsulinė registracija

1. Konsulinis pareigūnas konsulinėje apygardoje gyvenančio Lietuvos Respublikos piliečio pageidavimu jo duomenis įrašo į diplomatinės atstovybės ar konsulinės įstaigos duomenų bazę. Šie duomenys naudojami tik Lietuvos Respublikos piliečio nurodytais tikslais.

2. Registracijos tvarką ir prašymų registruoti formas nustato Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministras.

28 straipsnis. Gyvenamosios vietos deklaracijų priėmimas ir gyvenamosios vietos deklaravimo duomenų tvarkymas

Konsulinis pareigūnas priima gyvenamosios vietos deklaracijas iš užsienio valstybėje gyvenančių asmenų ir tvarko šių asmenų gyvenamosios vietos deklaravimo duomenis Lietuvos Respublikos gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-467](#), 2009-11-12, Žin., 2009, Nr. 141-6190 (2009-11-28), i. k. 1091010ISTA00XI-467

29 straipsnis. Neteko galios nuo 2012-12-29

Straipsnio naikinimas:

Nr. [XII-75](#), 2012-12-20, Žin. 2012, Nr. 154-7923 (2012-12-29), i. k. 1121010ISTA00XII-75

30 straipsnis. Dokumentų legalizavimas ir tvirtinimas pažyma (Apostille)

1. Nustatytos formos legalizavimo įrašų konsulinis pareigūnas patvirtina legalizuojamame dokumente esantį parašą, pasirašiusio asmens pareigas ir antspaudą. Dokumento legalizavimas nepatvirtina dokumento turinio tikrumo.

2. Dokumentai tvirtinami pažyma (Apostille) vadovaujantis 1961 m. spalio 5 d. Hagos konvencija dėl užsienio valstybėse išduotų dokumentų legalizavimo panaikinimo.

3. Dokumentų legalizavimo ar tvirtinimo pažyma (Apostille) nereikalaujama, kai pagal Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartis ar Europos Sąjungos teisės aktus dokumentas yra atleistas nuo legalizavimo ar tvirtinimo pažyma (Apostille). Dokumentų legalizavimo nereikalaujama, kai dokumentai yra sudaryti ar (ir) išduoti Lietuvos Respublikoje reziduojančių užsienio valstybių diplomatinių atstovybių ar konsulinių įstaigų.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XI-467](#), 2009-11-12, Žin., 2009, Nr. 141-6190 (2009-11-28), i. k. 1091010ISTA00XI-467

4. Dokumentų legalizavimo ir tvirtinimo pažyma (*Apostille*) tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

31 straipsnis. Civilinės būklės aktų registravimas

1. Konsulinis pareigūnas turi teisę registruoti Lietuvos Respublikos piliečių gimimą, santuoką ir mirtį. Civilinės būklės aktų registravimo diplomatinėse atstovybėse ar konsulinėse įstaigose tvarką nustato Lietuvos Respublikos teisingumo ir Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministrai, suderinę su Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministru.

2. Konsulinis pareigūnas priima nuolat užsienio valstybėje gyvenančių Lietuvos Respublikos piliečių prašymus pakeisti vardą, pavardę, tautybę, ištaisyti ir papildyti civilinės būklės aktų įrašus, atkurti prarastus civilinės būklės aktų įrašus ir perduoda juos Lietuvos Respublikos civilinės metrikacijos įstaigoms.

32 straipsnis. Konsulinių pareigūnų atliekami notariniai veiksmai

1. Konsuliniai pareigūnai, vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos teisės aktais, atlieka Lietuvos Respublikos notariato įstatymo numatytus notarinius veiksmus Lietuvos Respublikos piliečiams, esantiems užsienio valstybėje.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XI-467](#), 2009-11-12, Žin., 2009, Nr. 141-6190 (2009-11-28), i. k. 1091010ISTA00XI-467

2. Notariniai veiksmai atliekami diplomatinėje atstovybėje ar konsulinėje įstaigoje. Atlikti notarinius veiksmus ne diplomatinės atstovybės ar konsulinės įstaigos patalpose galima tik tada, kai suinteresuotas asmuo dėl svarbios priežasties (dėl ligos, neįgalumo ar kitais Lietuvos Respublikos teisingumo ministro ir Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministro nustatytais atvejais) negali atvykti į diplomatinę atstovybę ar konsulinę įstaigą ir iškviečia konsulinį pareigūną į namus, medicinos pagalbos ar kitą įstaigą, kai atliekant notarinį veiksmą dalyvauja daugiau kaip dešimt asmenų arba kai notarinis veiksmas atliekamas iškilmingoje aplinkoje.

3. Notarinių veiksmų atlikimo diplomatinėse atstovybėse ir konsulinėse įstaigose tvarką tvirtina, registruojant notariniams veiksmams registruoti, notarinių liudijimų, tvirtinamųjų įrašų sandoriuose ir liudijamuosiuose dokumentuose formas nustato Lietuvos Respublikos teisingumo ir Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministrai.

4. Notarų rūmai prireikus teikia konsuliniams pareigūnams informaciją, susijusią su notarinių veiksmų atlikimu.

5. Konsulinis pareigūnas privalo atsisakyti atlikti notarinius veiksmus, jeigu:

1) įstatymų nustatytais atvejais notarinį veiksmą turi atlikti notaras;
2) pateiktas notariškai tvirtinti sandoris neatitinka teisės aktų reikalavimų arba sudaromas turint žinomai priešingą visuomenės interesams tikslą;

3) sandoris sudaromas per atstovą, kurio įgaliojimai sudaryti sandorį nėra tinkamai įforminti arba kuris sudaro sandorį viršydamas jam suteiktus įgaliojimus;

4) asmenys nepateikė visų reikalingų dokumentų sandoriui sudaryti;

5) dėl notarinių veiksmų atlikimo kreipėsi neveiksnus asmuo, taip pat asmuo, kuris yra tokios būsenos, kad negali suprasti savo veiksmų reikšmės (apsvaigęs nuo alkoholio, narkotinių, psichotropinių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų);

6) dėl sandorio patvirtinimo kreipėsi ribotai veiksnus asmuo, neturintis tėvų, įtėvių ar rūpintojo sutikimo;

7) jei asmuo nesutinka konsuliniam pareigūnui sumokėti nustatyto konsulinio mokesčio už notarinio veiksmo atlikimą;

8) jei fizinis asmuo neturi asmens tapatybę patvirtinančio dokumento;

9) kitais atvejais, kai notarinio veiksmo atlikimas prieštarauja teisės aktams ar neatitinka jų reikalavimų.

6. Neteko galios nuo 2011-01-01

Straipsnio dalies naikinimas:

Nr. [XI-1034](#), 2010-09-23, Žin. 2010, Nr. 126-6459 (2010-10-26), i. k. 1101010ISTA0XI-1034

33 straipsnis. Konsulinių pažymų išdavimas

1. Konsulinis pareigūnas išduoda konsulines pažymas apie jam pateiktais faktais pagrįstas aplinkybes.

2. Konsulinio pareigūno išduodamų konsulinių pažymų sąrašą ir jų išdavimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministras.

34 straipsnis. Teisinės pagalbos prašymų vykdymas

Konsulinis pareigūnas, gavęs Lietuvos Respublikos teismo prašymą dėl teisinės pagalbos, Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka ir atsižvelgdamas į buvimo valstybės teisės aktus, priimančiojoje valstybėje gyvenančiam Lietuvos Respublikos piliečiui įteikia procesinius dokumentus ar jo atžvilgiu atlieka kitus proceso veiksmus, jei Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys ar Europos Sąjungos teisės aktai nenustato kitaip.

35 straipsnis. Dokumentų perdavimas

1. Konsulinis pareigūnas Lietuvos Respublikos piliečio prašymu gali kreiptis į kompetentingas Lietuvos Respublikos ar buvimo valstybės institucijas dėl dokumentų gavimo, jeigu Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys arba kiti teisės aktai nenustato kitaip.

2. Dokumentų pareikalavimo, gavimo ir perdavimo Lietuvos Respublikos piliečiams tvarką ir prašymų formą nustato Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministras, jei Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys nenustato kitaip.

36 straipsnis. Dokumentų dėl pensijos skyrimo ir (ar) mokėjimo priėmimas ir perdavimas

1. Konsulinis pareigūnas Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijų nustatyta tvarka priima asmenų prašymus ir kitus dokumentus, būtinus pensijai skirti ir (ar) mokėti, ir perduoda juos kompetentingoms Lietuvos Respublikos valstybės ar savivaldybių institucijoms ar įstaigoms.

2. Asmens prašymas ir kiti dokumentai, būtini pensijai skirti, yra nepriimami, jei pagal Lietuvos Respublikos tarptautines sutartis ar Europos Sąjungos teisės aktus dokumentai turi būti pateikiami per atitinkamų valstybių kompetentingas įstaigas.

37 straipsnis. Dokumentų dėl leidimo ginklui įvežti (išvežti) gavimo priėmimas ir perdavimas

Konsulinis pareigūnas gali priimti asmens prašymus ir kitus dokumentus, kurie patvirtina ginklo įvežimo tikslą ir kurių pagal galiojančius teisės aktus reikia leidimui B, C ar D kategorijos ginklui įvežti į Lietuvos Respubliką (išvežti iš Lietuvos Respublikos) gauti, ir juos perduoda Policijos departamentui prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos.

38 straipsnis. Lietuvos Respublikos piliečių interesų apsauga palikimo užsienio valstybėje atsiradimo atveju

1. Jei užsienio valstybės institucija praneša arba konsulinis pareigūnas kitaip sužino apie turtą, kurį Lietuvos Respublikos pilietis gali turėti teisę paveldėti, jis apie tai praneša Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijai. Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija šią informaciją perduoda Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, o ši praneša asmeniui, turinčiam teisę paveldėti turtą.

2. Prireikus konsulinis pareigūnas gali padėti Lietuvos Respublikos piliečiams, paveldėjusiems turtą užsienio valstybėje, susirasti palikimo administratorių.

39 straipsnis. Pinigų, brangenybių, vertybinių popierių ir dokumentų saugojimas

1. Konsulinis pareigūnas gali priimti saugoti pinigus, brangenybes, vertybinius popierius ir dokumentus, priklausančius Lietuvos Respublikos piliečiams.

2. Pinigų, brangenybių, vertybinių popierių ir dokumentų saugojimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministras, suderinęs su Lietuvos Respublikos teisingumo ministru.

40 straipsnis. Informavimas apie pavojingus susirgimus

Konsulinis pareigūnas, gavęs informaciją apie jo konsulinėje apygardoje prasidėjusius karantinius susirgimus, epidemijas, epifitijas ar epizootijos grėsmę ar atvejus, praneša Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijai, kad ši praneštų kompetentingoms Lietuvos Respublikos institucijoms.

IV SKYRIUS**KONSULINĖS PAGALBOS TEIKIMAS EUROPOS SĄJUNGOS PILIEČIAMS****41 straipsnis. Konsulinės pagalbos teikimo Europos Sąjungos piliečiams bendrosios nuostatos**

1. Kiekvienas Europos Sąjungos pilietis trečiosios valstybės teritorijoje, kurioje valstybei, kurios pilietis jis yra, nėra atstovaujama, turi teisę gauti Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovybės ar konsulinės įstaigos teikiamą konsulinę pagalbą tomis pačiomis sąlygomis kaip ir Lietuvos Respublikos piliečiai.

2. Finansinė pagalba Europos Sąjungos piliečiams gali būti teikiama tik ypatingais atvejais, iš anksto gavus Europos Sąjungos valstybės, kurios pilietis jis yra, kompetentingos institucijos leidimą.

3. Prievolė grąžinti finansinę pagalbą įforminama dokumentu, kurį Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija perduoda atitinkamos Europos Sąjungos valstybės narės kompetentingai institucijai.

42 straipsnis. Konsulinės pagalbos teikimo Europos Sąjungos piliečiams sąlygos

1. Pagal šio skyriaus nuostatas konsulinė pagalba teikiama tik esant visoms šioms sąlygoms:

- 1) asmuo yra vienos iš Europos Sąjungos valstybių narių pilietis;
- 2) Europos Sąjungos pilietis pateko į sudėtingą padėtį ne Europos Sąjungos valstybėje narėje ir jam reikia konsulinės pagalbos;
- 3) buvimo valstybėje nėra Europos Sąjungos valstybės, kurios pilietis jis yra, diplomatinės atstovybės ar konsulinės įstaigos.

2. Europos Sąjungos pilietybė įrodoma pateikus pasą ar tapatybės kortelę. Jei šie dokumentai pamesti ar pavogti, gali būti pateiktas ir kitas pilietybės įrodymas, kurį prireikus patvirtintų valstybės, kurios pilietis jis yra, institucijos arba šiai valstybei atstovaujanti artimiausia diplomatinė atstovybė ar konsulinė įstaiga.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

ALGIRDAS BRAZAUSKAS

ĮGYVENDINAMI EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI

1. 1995 m. gruodžio 19 d. Taryboje posėdžiavusių valstybių narių Vyriausybių atstovų sprendimas 95/553/EB dėl Europos Sąjungos piliečių gynybos, vykdomos diplomatinių atstovybių ir konsulinių įstaigų.

Pakeitimai:

1.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [VIII-554](#), 1997-12-09, Žin., 1997, Nr. 116-2955 (1997-12-19), i. k. 0971010ISTA00VIII-554
Lietuvos Respublikos konsulinio statuto 27 straipsnio papildymo įstatymas
2.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [IX-355](#), 2001-06-05, Žin., 2001, Nr. 52-1814 (2001-06-20), i. k. 1011010ISTA00IX-355
Lietuvos Respublikos konsulinio statuto 51 straipsnio papildymo ir pakeitimo įstatymas
3.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [IX-1464](#), 2003-04-03, Žin., 2003, Nr. 38-1709 (2003-04-24), i. k. 1031010ISTA00IX-1464
Lietuvos Respublikos konsulinio statuto 29 ir 36 straipsnių pakeitimo įstatymas
4.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [X-619](#), 2006-05-25, Žin., 2006, Nr. 68-2492 (2006-06-17), i. k. 1061010ISTA000X-619
Lietuvos Respublikos konsulinio statuto pakeitimo įstatymas
5.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [XI-467](#), 2009-11-12, Žin., 2009, Nr. 141-6190 (2009-11-28), i. k. 1091010ISTA00XI-467
Lietuvos Respublikos konsulinio statuto 4, 20, 25, 28, 30, 32 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymas
6.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [XI-1034](#), 2010-09-23, Žin., 2010, Nr. 126-6459 (2010-10-26), i. k. 1101010ISTA00XI-1034
Lietuvos Respublikos konsulinio statuto 32 straipsnio pakeitimo įstatymas
7.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [XII-75](#), 2012-12-20, Žin., 2012, Nr. 154-7923 (2012-12-29), i. k. 1121010ISTA00XII-75
Lietuvos Respublikos konsulinio statuto 25 straipsnio pakeitimo ir 24, 29 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymas
8.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [XII-1521](#), 2014-12-23, paskelbta TAR 2014-12-31, i. k. 2014-21283
Lietuvos Respublikos konsulinio statuto Nr. I-886 25 straipsnio pakeitimo ir Statuto papildymo 25-1 straipsniu įstatymas
9.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [XII-1702](#), 2015-05-14, paskelbta TAR 2015-05-28, i. k. 2015-08222
Lietuvos Respublikos konsulinio statuto Nr. I-886 22 straipsnio pakeitimo įstatymas